

ВІСЦЕПРЕЗИДЕНТ ЗСА Джордж Буш знову відбуде довшу подорож за кордон, тим разом до країн Перської затоки, щоб задемонструвати американську присутність в цьому районі світу і зацікавлення скріпити безпеку у важливому стратегічному пункті, у якому загострюються локальні війни. Речник Білого Дому Леррі Спікс заявив, що Дж. Буш відвідає Баггрейн, Саудійську Аравію, Оман і Ємен.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda-USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
UNA members: \$7.50 — 6 months \$15.00 — 1 year Change of address \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to

Svoboda • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Погані новини для Москви

В останніх тижнях у різних пунктах земного глобу сталися події, які напевне не по нутру кремлівським володарям. Пригадаймо, що більшовики прийшли до влади внаслідок слабкості російської демократії. І відтоді сила союзу імперії стоїть у тісній залежності від слабкості демократії, — де тільки у широкому світі є пуста — виповнює її комуністичний експансіонізм. І свою експансію СССР базує на вишуканні у світі і використуванні „слабих пунктів“. Тому поганою новиною для Москви була така зміна влади на Гаїті, що зненавджене тамошнього диктатора Жана Клода Дувальє не заступили комуністи, які приготувалися до того наслідства, а військова хунта, голова якої заповів поворот до системи демократії. Ще поганішою вісткою був розвиток подій на Філіппінах. Тагіті не грає у міжнародному світі ніякої ролі, зате Філіппіни своїм географічним положенням та величиною і числом населення — це ключ до володіння на Індійському океані. Тамошні комуністичні партизани мали в горах цілу армію і державний інтерес Америки диктував невстрівання активно у боротьбу проти філіппінського диктаторського президента Фердинанда Маркоса з уваги на американські військові бази на Філіппінах і протикомуністичне обличчя режиму Маркоса. Але Маркос поведилося так брутально з своїми противниками і так цинічно грабував нарід для власної кишені, що став найбільш зневаженою фігурою у тій країні. Роналд Реген перевів тут надзвичайно зручну й успішну гру, покоришувавшись висококваліфікованим дипломатом Філіпом Габібом. Без громадської війни з мінімальними людськими жертвами Фердинанд Маркос зник з політичної арени Філіппін — так само, як зник був Дувальє на Гаїті — і президентом стала Коразон Акіно, яку негайно визнала Америка. І на Філіппінах приверталося демократичний лад. Акіно випустила з в'язниць комуністичних ватажків і вони, побачивши свою слабкість, присіли та обіцяли „співпрацю“ з новим режимом. В Іспанії плембсцит вирішив залишитися в протисоветському оборонному союзі НАТО, хоча там соціалістичний уряд.

На некористь комуністів розвивається ситуація довкола Центральноамериканської країни Нікарагуа. Кремлівські володарі могли радіти, що Реген має велику і сильну опозицію в Конгресі у своїй рішучій політиці супроти комуністичного режиму „сандіністів“ в Нікарагуа. Але можна заризикувати здогад, що для Москви менше значення мали гострі й рішучі слова президента Регена в його останній промові в минулу неділю, — бо у Кремлі знали і знають політичне обличчя Регена, — зате прикрішою для Москви була заява речника демократичної опозиції сенатора Джеймса Сассера, що він цілком солідарний з Регеном, що не вільно допустити, щоби Нікарагуа стала „мостовим причіпком“ Союзу. Зрозумілою мовою це значить, що коли покажеться, що всі переговори з тамошнім диктатором Ортегою ні до чого не доведуть, то демократична опозиція у Конгресі підтримає Регена в його військовій акції проти сандіністів.

Останньою прикрою для Москви подією був вислід парламентарних виборів у Франції. Хоча президентом Франції є Франсуа Мitterан, соціал-демократ і у французькому уряді є теж міністри-комуністи, вибори виграла праві партії. Соціалістична партія збрала найбільше голосів і 216 мандатів у парламенті. Але комуністи здобули тільки 34 мандати і там не можна відновити свій центр-лівий уряд. Зате праві партії досягнули у 577-членному парламенті 291 мандат — дуже невеличку більшість, але достатню, щоб скласти центр-правий уряд. Це буде уперше у так званій 5-й Французькій Республіці, з конституцією, яку зреформував Шарль де Голль, що президентом буде соціал-демократ, а його уряд буде центр-правий. Мitterан відкинув сугестію правої опозиції, щоби він зрікся президентури, термін якої минає в 1988 році. Можна сподіватися, що співпраця Мitterана з центр-правим урядом буде гармонійна, бо Франція є членом НАТО і членом Європейської Економічної Спільноти, а Мitterан особисто виявляв повну незалежність від Москви.

Очевидно, американський Уряд висловив велике здоволення таким вислідом французьких виборів. Тепер на черзі журба за долю британського прем'єра Маргарет Тачер, найближчого союзника-приятеля Роналда Регена, бо економічна криза в Англії скріпила настрої у користь тамошньої Партії праці і послабила популярність „залізної леди“ — як там називали Маргарет Тачер, яка стала на національним героєм англійців після відважної переможної війни проти Аргентини за Фалькландські острови.

Валерій Марченко, замучений московським окупантом, народився 1947 року. Його батько був викладачем української мови та літератури, онук відомого українського історика Михайла Марченка, професора Київського університету.

В Марченко закінчив Азербайджанський університет, працював журналістом в „Літературній Україні“, викладачем української мови, викладачем з азербайджанської та англійської мов, працював над зв'язками України із Сходом.

Перший раз його арештовано 1973 року за рукописи „Київський діялог“, „За тюрмами ідейності“ і „Страшний тигар“. Ті праці ніколи не були опубліковані. За них Марченко дістає шість років таборів двома засланцями. Прокурор в промові весь час згадував „націоналізм“ — український та азербайджанський.

На суді Марченко не визнає себе винним. У заключному слові сказав, що вірить в Бога і в добре начало в людях. Держава мільйони разів винна перед своїми громадянами. „Лист до діда“ Марченко написав в перемському таборі. На Захід дістася тільки частина. Дата листа 1975 рік. Зміст листа послужив прокuratorу матеріалом до обвинувачення.

Ось зміст листа з невеликими скороченнями, які не

Крім приповідок і афоризмів у цій книжці, яка нараховує 470 сторінок, є ще „Вступне слово“ д-ра Богдана Стебельського і передмова „Від автора“ та авторське післяслово з назвою „Додаток“.

Свої приповідки й афоризми Степан Горлач вклав у чотирирядкові строфи різної ритмічної структури. Для прикладу подамо одну з цих строф:

*Вартість маєш ти, що ти робиш,
А не завжди, що ти робиш;
Часом праця невидима,
Але всім на світі видна.*
(Стор. 35, — 6)

(Примітка: число 6 означає черговість строфи на даній сторінці. Прочувати на гру слів „ТИ — ти“, „ШО — шо“).

Сторінка звичайно має сім строф. Але не всі строфи заповнені приповідками й афоризмами. Коли ж відрахуємо сторінки з іншими текстами і рисунками, то для приповідок і афоризмів залишається коло 450 сторінок. Помноживши те число на сім математично орієнтаційне число строф: 3,500! За змістом, автор поділив приповідки й афоризми на певні групи (чи розділи) наприклад: Біда, Героїчне, Господь, Гроші, Доля і т.д. Таких груп у книжці є 31. Не всі групи мають, очевидно, однакову кількість приповідок і афоризмів.

Після прочитання збірки приповідок і афоризмів Степана Горлача прийшла мені думка назвати збір-

Михайло Кучер

ГОЛОС МОЛОДІ УКРАЇНИ, ЯКА ГИНЕ, АЛЕ НЕ МОЖЕ МОВЧАТИ

Від нас залежить. „Дорогий діду!... Ти один з перших організаторів колгоспу, ти рішив творити нове життя і почав з власної хати. Надіявся особистим прикладом захопити сусідів.“

„Коли ти зайшов у стайню, щоб взяти коня до колгоспу, на тебе кинувся з вилами прадід. Було б одною трагедією більше, але тебе спасли, товариші! До колгоспу вступила ціла родина. Ворожа природа індивідуаліста — хлібороба система колективного господарства за кілька років запанувала в Україні. Але якою ціною?“

„1933 року ти вступив в Інститут червоної професури. Сидів у Харкові, вивчав марксизм, придивлявся до того, як править партія.“

„Твоїх дочок і дружину спасла від голодної смерті твоя мати, а моя прабаба. Мудра жінка потрапила якось зберегти корову і молоком вигодувала родину. Тоді увесь хліб і худобу рости колгоспників вивезено в невідомому напрямку. „Десять мільйонів загинуло від голоду. Цю цифру названо на Пленумі ЦК КП (б) України. Після того Пленуму застрелився Скри-

пник. Розклав перед собою праці Леніна з національного питання і пустив собі кулю в голову. Тим чином він підсумував наслідки соціалістичного будівництва в Україні.“

„Того ж часу ти став істориком... Твоя кандидатська дисертація „Боротьба Росії і Польщі за Україну“ багаторазово навчила любити Батьківщину. Я — один з них. З'являється одно „але“ — як бути з рештою? Вчений і суспільство... Проблема відношення і відповідальності вченого за своє ім'я. Чому служить написане тобою? Тут є над чим замислитися.“

„В Україні, в нашій самій демократичній державі у світі, порушували церкви з антирелігійною метою, треба було ліквідувати буржуазну культуру. Як мало залишились ми (ви) пам'ятників нашої старовини! Так, я знаю, як підписували акти про знищення. Але чи легше від того знання? Хто поверне Києву золотоголавий Михайлівський собор?“

„Хто заповнить і чим заповнить Україна величезну порожнечу в науці, літературі, мистецтві, яка (порожнеча) постала в наслідок „культурної революції“.“

„1937 році ти уцілів чу-

дом...Тобі закинено „протаскування концепції українського буржуазного націоналізму...“

„Чудова дійсність! Родина твоя не загинула з голоду, тебе не розстріляли, чого ще можна бажати? Тільки жити і славити Бога та тягнути горлочку.“

„Ніколи я не зрозумію того гадючого звичаю. Як можна творити державу і нищити будівничих?“

„У комуністів шлях до світлого будучини лежить крізь клясову боротьбу. За істину вважється вбивство! Ні, не вбивати треба, а любити людей. Професоре, чи мені жити Вас!“

„Я знаю, хитання і сумніви виникли у тебе багато раніше твого арешту... Галичина — це Український П'ємонт, який протягом останніх п'ятидесяти років збудив національну свідомість східних українців. Безумовно, лібералізм теперішнього професора Київського університету Михайла Марченка, зформувався в значній мірі за його перебування в Західній Україні. Знайомство з вченими світового значення Ф. Колессою і В. Шуратом...а головне доступ до антимарксистської літератури, посяли зерно недовіри в режим, якому досі ти служив беззаперечно.“

Недавно, приїхавши додому, ти розмовляв про свої сумніви з братом і за чаркою співав „Ще не вмерла Україна“.
Закінчення буде.

*Сніг соломю не так легко
Потрошити, потоптати;
Одиноку ж соломину
І мурашка несе з хати.*
(Стор. 379, — 5)

*Злість маленька, непоказна,
Хоч зубів не має,
Та життя твоє коротке
Болісно втинає.*
(Стор. 387, — 4)

*Красу всі бачать, її знають,
Очей для того пару мають;
Та той лиш вартість краси знає,
Хто серденьком її сприймає!*
(Стор. 387, — 6)

*Не ми для ненки — України
Вінок зі слави плетемо,
А ті, що кров свою лили,
Рубаючи її ярмо.*
(Стор. 441, — 3)

А тепер декілька слів про генезу приповідок і афоризмів Степана Горлача: Д-р Богдан Стебельський у „Вступному слові“ вірно зазначає, що „Автор цієї збірки (тобто Степан Горлач — прим. М.Л.) користав з багатства народної мудрості, але оформив її власними засобами поезії, як теж створив багато власних крилатих думок — афоризмів, що він їх передає читачеві як досвід свого життя“.

Закінчення буде.

Михайло Лоза

ПРО КНИЖКУ ПРИПОВІДОК С. ГОРЛАЧА

Степан Горлач: „Українсько-Канадські приповідки і афоризми“ Видавництво „Стего“, Торонто, 1985.

ки творів Івана Франка „Мій ізмаргад“. Цим я, абсолютно, не хочу ставити знак рівняння між збіркою Івана Франка і збіркою Степана Горлача, ані між самими авторами цих збірок. Усе ж таки в обидвох збірках є щось, що говорить такою самою мовою. Але вернімося до назви „Ізмарагд“. Іван Франко запозичив цю назву із староукраїнської літератури і в „Передмові“ до збірки „Мій ізмаргад“ пояснив: „Староукраїнський (то зн. — староукраїнський — прим. М.Л.) автор не без розмислу назвав свою збірку ізмаргадом. Він, очевидно, вірив у те, що казаться про цей камінь у збісним апокрифічним сказанню: „Ізмарагд“ святий єсть, аки не камінь, аки не зєрцалъ“. Оцими простими словами висказано й мого найвище бажання, як письменника й поета: щоб мого слово було ясне і щоб у ньому, як у дзеркалі, відбилилося людське, широкосердечне лице“.

(Іван Франко — Твори, видання Книгоспілки, Нью Йорк, 1958, том 16, книга 1, стор. 10).

Своєрідними ізмаргадами для Степана Горлача є його приповідки й афоризми, бо й він творив їх з метою, щоб у них — як у дзер-

калі — відбивалося широкосердечне лице, щоб слово його було ясне. Правда, не всі приповідки й афоризми Степана Горлача однакові. Одні з них більш шліфовані, а деякі — менше. Це ствердження відноситься радше до форми, чим до змісту. Справа в тому, що приповідки й афоризми (як про це вже сказано вище) передані у формі вірша, а вірш іноді розходиться у Степана Горлача із нормами поезії. Ось кілька зразків шліфованих Горлачевих ізмаргадів:

*Птаха красить пір'я,
Розу худобину,
Хату господаря,
а знання — людину.*
(Стор. 230, — 3)

*Злість безжалісно і вперто
Рот наш відчиняє,
А тимчасом, непомітно,
Очі замикає.*
(Стор. 361, — 4)

*Померлі віддані землі —
Земля їх мусить прикривати;
Земля ж належить до живих —
Живі про неї мусять дбати.*
(Стор. 378, — 3)

родина, там може щось десь найстарша Стефа виховалася, або її діти. Ксения теж була втекла кудись, як нас вивозили. Михайла-зятя розстріляли на очах Зосі-жінки і їхньої єдиної донечки Миросі. Івась пішов в ліс. Ще Любоко був у Львові. Львів-великий, може... не знайшли. Миросю вибігла непомітно в город і певно заховалася десь, у барабанину, а Зосю схопили, та вкинули так, як і стояла в автомашину, та й... поехали. Де вона, один Господь знає“.

Розкривала Марія свою збіділу душу, наче напизувала намісто гіркими споминами, що так далеко-далеко віддалилися від неї і летіли у безвість.

І дішов написаний кимсь лист в Україну, до Зашкова, молоденька Мирося, 17-літня вунучка і любимка Марії продумала сміливий план — привезти свого бабуню додому. План був відважний, та не дуже мудрий.

А потім прийшов якийсь чоловік і заговорив „владно і певно“.

— Гражданка Марія! Ви повинні собрати немножко своїх вещей і йти за мной! — А тихенько додав: — Ходіть, Маріє!

І пішла за ним бездушно, без слова, як віднайдена віця за пастирем.

І ніхто її не звертав уваги — куди і з ким вона пішла. Ішли довго пішки, потім підібрали їх тигаровий автомобіль і так добилися до потягу.

Чоловік усім клопотався. Нічого більше не питав, мовчав. Іхали довго від міста до міста. Пересідали в інші поїзди. У Марії мінялися її проводирі-опікуни. Була раз молода жінка, була ще молодша дівчина, а вже до Львова привіз її знову старший чоловік. У Львові спитав її, чи має когось знайомого, де могла б перебувати якийсь час.

— Був Любоко, мій старший син, але де він тепер? — Його нема, він вийхав. Хтось може з знайомих ваших дітей, бо кривні перетримали б нас, хоч на короткий час, поки до чогось подумамось, що зробити з вами.

— Живе тут сестра моєї невістки, а могла б перебути в неї, але чому? Ви ж привезли мене до Зашкова, там же залишилася моя Мирося, Івась, ще Стефа живе напевно, та й Ксеню віднайду, може в моїй хаті живуть.

Чоловік похитнувся.

— Все змінюється, Маріє. Бачите, вас перевезено естафетою, за клопотаннями Миросі. А за цей час багато змінилося...

С. Яр. Кальба

На слідах скарбів Гетьмана Мазепи

Збираючи матеріали для студії про завдання вільного ринку і їх пов'язаність з теоріями неокласиків А. Маршала, прихильників контрольованої економіки Дж. М. Кейнса та мікро- й макро-економістів наших часів, мені прийшлося на ново простудіювати трагію основника модерної економіки — великого шотландця Адама Смита (1723-90) про істоту і джерела „Багатства Нації“.

У четвертій книзі того твору автор стверджує, що країни без високого розвитку торгівлі часто базували свої фінанси на багатстві „державних скарбів“, подаючи як приклад англосаксонських князів, французьких королів династії Меровінгів і „дуже великі“ скарби гетьмана Мазепи:

„The treasures of Mazepa, chief of Cossacks in the Ukraine, the famous ally of Charles XII, are said to have been very great. The French kings of the Merovingian race had all treasures. When they divided their kingdom among their children, they divided their treasures too. The Saxon princes, and the first kings after the conquest, seem likely to have accumulated treasures.“

Перебуваючи у Франції в роках 1764-67, А. Смит відчув там ряд дискусійних зустрічей з Ф.М. Вольтером, якого знаменитий монографіст про Карла XII появився друком в році 1731. Матеріали для цієї історичної праці Вольтер діставав від достовірних очевидців походу шведського короля проти Москви, які в той час служили як дипломати чи військові спеціалісти на дворі Карла XII. Тому я не маю сумніву, що інформація про великі скарби гетьмана Мазепи походять від самого Вольтера.

Як відомо, коротко перед Полтавським боєм, московське військо під командуванням князя Меншикова здобуло гетьманську столицю Батурин, який спалив і сплюндровано дощенту, забравши великі склади

Таким чином майже весь державний скарб гетьмана України попав у руки князя Меншикова, здобичника Батурина, якого жалоба на легке збагачення була добре відома, як подають історики цієї доби.

Виступаючи ПЕРЕД сенатською підкомісією в справах чужинських операцій, державний секретар Джордж Шульц закликав до створення невеликих мобільних „з'єднань“, в завдання яких буде входити захоплення і переправлення до ЗСА осіб, замішаних в нападках на американців, у вбивствах, пораненнях, або викраденнях американських громадян. „Згідно з нормами права і в співпраці з демократичними урядами і державами ми повинні створити таку ситуацію в світі, при якій терористи не будуть мати де сховатися“, — сказав Дж. Шульц. В даний час в ЗСА діє закон, згідно з яким на американській території можуть бути засуджені особи, замішані у викраденні літаків і захопленні закладників. Однак в Америці нема закону за яким можна було б судити терористів, що вбили громадян у Відні і Римі. Сенатор Арден Спектер висунув законопроект про прийняття „Акту про відповідальність за терористичну діяльність“, який був прийнятий одностайно. Якщо законопроект А. Спектера буде одобрений Палатою Репрезентантів і підписаний Президентом, ця прогалина в американському законодавстві буде заповнена.

ЛЕТУНСКА ЛІНІЯ Піпл Експрес знизилася свої ціни у польетах на Флориду від 1-го квітня до 28-го травня ц.р., але внесла певні передумови. Особи, які хочуть летіти по спеціальних знижених цінах, мусять замовити свої місця 14 днів перед відльотом.

— Комуна не розпалася, як ми сподівалися, а ще більше утнідилася. Миросі нема, Івась ваш теж пропав. Стефу арештували, як вас вивозили, хоч і згодом випустили, але вона боїться власної тіні, мов божовільна. У вашій хаті хтось інший живе і він вже не належить до Зашкова, — сказав, сумно чоловік.

У голові Марії відживав новий хаос. — „Мирося, її маленька вунучка, її колишнє мале ластів'ятко виклопотала її. Перевезено її, Марію сюди, якоюсь естафетою. — Що це таке естафета? — спитала вона у чоловіка.“

— Це так, передавали вас Маріє з рук до рук усією дорогою, без відома влади. Думали, комуна пропаде, розлетиться за той час. Тепер не знаємо, що зробити з вами. — Ходім, відшукаємо сестру вашої невістки, а там побачимо, що далі робити.

Підходили до вулиці, на якій Марія мала знайти свою, тимчасову пристань. Чоловік залишився чекати на вуллі.

— Як на квартирі не чи вже люди, прийдіть сюди! — я почекаю тут на вас півгодини.

Поскрипували старі сходи під змученими докраю ногами Марії. У темній тиші старої кам'яниці пахло десятками років оливлених ступенів, пахло старістю, пахло століттями і тисячами різних, старих слідів. Нога за ногою, поволі кляла Марія на старезні ступені і свої сліди...

На другому поверсі, на дверях завітнула знайома, металева ввіска: Богдан А. Опершиш об стіну, перекопаловала відхід. У грудях працювало прискорено і ледве чути Марієне серце. Боролоса завзято, не здавалося. Відбивало настирливі думки, що пхалися раз-пораз у сиву голову.

„Покінчити якось, покінчити, але як? Хіба не тут?“

Рука натиснула виставочний гудзик і хрипко задрічав старий дзвінок. За дверима насторожено зашаруділо і через хвилину неспівної тиші хтось обережно відкривав двері.

Середнього віку жінка стояла в дверях і здивовано приглядалася старенькій гості.

— Та неже привид? — Маріє, це ви? — Звідкіля? Коли? Простягнула руку і втягнула Марію швидко і з острахом в кімнату.

(Закінчення на стор. 4)

ЗАКЛИК

У Клівленді вже роками діє Комітет проти советських свідчень у судах (CAUSE), який, як і у випадку українського моряка Мирослава Медведя, вислав численні телеграми також у справі Івана Дем'янюка до різних державних чинників, збирав петиції і тисячами вислав до Вашингтону. Тільки у грудні 1985 року Комітет розіслав понад 28,000 петицій по всій Америці для підписів і висилки до президента Рональда Регена, державного секретаря Джорджа Шульца та секретаря оборони Каспера Вайнберга, генерального прокуратора Едвіна Міса та до членів сенатської і конгресової комісії — сенатора Тирмонда і конгресмена Родіно.

В дні 19-21-го лютого 1986 року кількадеся делегати комітету вручили голові бюро людських прав численні петиції із тисячами підписів з проханнями передати їх президентові Регенові та державному секретареві Шульцові, тому що до них доступ для комітету був неможливим. Крім того, делегати провели розмови з сенаторами й конгресменами, з якими можна було зустрітись.

В дні 23-26-го лютого наступна делегати від комітету знову була у Вашингтоні, щоб домогтися стримання передачі Івана Дем'янюка Ізраїлю. Делегати взяли участь у молитвах на сході будинку Верховного Суду в наміренні справедливого судового рішення для І. Дем'янюка. В той день вручено всім сенаторам і конгресменам книжку авторства адвоката Пола Зумбака, в якій описані маніпуляції ОСІ. Цю книжку, до речі, можна отримати від комітету за 10 дол.

На жаль, українці не мають українських репрезентантів, тобто „добрих“, незалежних від державних чи приватних працевластів, завданням яких було б інтервенувати у різних державних чинників та боронити українські справи. Це найбільш пекуча актуальна справа, щоб кожна українська організація виділила одного представника, а всі створили центр, який координував би й розподілював би завдання поодиноким особам. Це вимагає великих коштів, але українська громада в Америці повинна вже зробити відповідні висновки з події останніх років, якщо не хочемо ділитися долі Медведя й Дем'янюка та інших мільйонів жертв останніх комуністичних режимів.

У висліді семилітніх інтенсивних заходів оборони справедливості, комітет опинився у дуже скрутних фінансових обставинах. Із вивозом І. Дем'янюка до Ізраїля постали нові пекучі вимоги й нові завдання, яких Комітет не сміє занедбати. Без допомоги широкого громадянства та солідарної підмоги, Комітет не буде спроможний їх виконати. Тому апелюємо до свідомості громадян дати нам цю можливість у формі грошових пожертв, що їх можна вислати на адресу: CAUSE, P.O. Box 29058, Cleveland, Ohio 44129.

АДМІНІСТРАЦІЯ президента Рональда Регена звернулася до багатьох держав світу, які мають будь-який вплив на Сирію, Ліван, Іран, Палестинську Визвольну Організацію, різні фракції мусульманських терористів, щоб вони впливали на них в напрямі звільнення захоплених в полон американських і інших громадян. У заяві зробленій з приводу другої річниці захоплення Вільяма Баклі, дипломата американської амбасди в Бейруті та інших американців, Чарльз Е. Редман, речник Державного департаменту, заявив, що всі уряди повинні жити спільні заходи для прискіпшення звільнення ще живих полонених, бо ніхто сьогодні в часі миру не має права тримати в полоні цивільних осіб.

Українські поети, дисиденти ВАСИЛЬ СТУС, МИКОЛА РУДЕНКО

— поезії в оригіналі і в перекладі

Неділя, 23-го березня 1986 р., год. 4-та по пол.
Перше у Філадельфії, авангардний український театр з Торонто поставив „РЕКВІЕМ НА СМЕРТЬ ПОЕТА“

Д-р Лариса Онискевич —

огляд творчості поетів

Д-р Володимир Карпинич —

керівник програми

Independent National Park Theater

3-та вул. і Чеснат вул.

Центер для Советських і Східно-Європейських Студій при Пенсильванському Університеті та Український Освітньо-Культурний Центр.

ПЛАСТОВА ФУНДАЦІЯ в НЬО ЙОРКУ

144 Друга Авеню

запрошує Українське романдство на

ВЕЧІР

ПЛАСТУНІВ — МЕЦЕНАТІВ ФУНДАЦІЇ

Любомири і Михайла

Пезанських

з нагоди їхнього княжого дару для пластової фундації

що відбудеться

в неділю, 6-го квітня 1986 р., о год. 1:30 по пол.
в домі Фундації

ДИРЕКЦІЯ ФУНДАЦІЇ

Українське Патріархальне Товариство — Відділ в Нью Йорку

запрошує Українське Громадянство і своїх Членів на

ЗБОРИ Йосипові ПРИСВЯЧЕНІ Терелі

Слово о. Ігумен ПАТРИКІЙ ПАЩАКА
Безпосередні зустрічі з Йосипом Терелею
Фортеп'яно

о. Ігумен ПАТРИКІЙ ПАЩАКА
НАДІЯ СВИТЛИЧНА
ОРЕСТ ГАРАСИМЧУК

Збори відбудуться в неділю, 30-го березня 1986 р., о год. 2-ій по пол.
в Домі Українського визвольного Фронту, 136 Друга Авеню в Нью Йорку, Н. Й.
Перед початком кава і солодке. Вступ 3.00 дол.

Згадуючи друга

Читаючи нашу щоденну пресу, звертає увагу не так на новинки із світової політики, бо це все ви вже знаєте з телевізії, а звертає увагу на цікаві статті та захоплюється поруч самого змісту ще стилем (очевидно, якщо на такий натрапите).

Звичайно мої ровесники, як також само собою і з ними, рівнож не минають нагоди кинути оком на посмертні загадки.

Зацікавленість „фюнерально-панахидним матеріалом“ приходить із віком, усвідомлюючи собі „потенціал пог“, і що він теж на черзі. І так 15-го жовтня ц. р. в „Свободі“ я натрапив на сумне оголошення, що 29-го жовтня 1985 року відбувся в Чикаго і Лорді помінальний Богослужіння в першу річницю смерті Павла Хомича Дзенцовського-Гордієнка.

Саме з ним я ділив спільну долю. Не згадуючи тієї самої долі під трьома окупаціями, спільну долю ми переживали в щоденному житті в умовах театральних мандрів.

Не легке було наше життя, та його зрівнювало нас свідомість праці в ім'я Великої Ідеї.

Після Визвольних Змагань Павло замінив старшинуську шаблю на інший рід зброї — на зброю живого слова.

Крім виконуваних ним драматичних ролей, більшість характерних, часто виступав в оперетах. Мав добре поставлений, широкого діапазону, прискореного темпу баритон. Грав у багатьох оперетах, таких як „Пепіна“, „Доріна“, „Орлов“, „Жайворонки“ й інших.

Його пописовою роллю був Дідусь у „Жайворонку“ до речі, влюблена роля Йосипа Стадника та Володимира Блавацького.

в Нью ЙОРКУ ПОМЕР П. ГЛЮТ

Нью Йорк. — У вівторок, 18-го березня 1986 року тут упокоївся в Бозі на 87-му році життя бл. п. Петро Глют, колишній підприємець у Перемішлі. Парастас буде відправлятися у четвер, 20-го березня о год. 7:30 ввечері у похоронному заведенні Петра Яреми при 129 Схід 7-ма вулиця на долині Мангатауна.

Німецька...

(Закінчення зі стор. 1)

померло, як і померли сотні тих, що пережили концентраційні табори нацистської Німеччини.

Хайм Коген, колишній найвищий суддя Ізраїля, заявив: „ми мусимо показати світові, що жертви жидівського народу вимагають справедливості і що німці не є такі невинні, як вони себе представляють... але поза тим нема нічого, щоб оправдувало цей процес... Світ ніколи не зрозуміє, що Ізраїль переслідує нацистських злочинців ще після двох генерацій. Світ буде уважати процес Дем'янюка порушенням людських прав“.

Про видалення І. Дем'янюка із СА до Ізраїля подавали вістки у західнонімецькій пресі, навіть у малих льокальних часописах, як також на всіх телевізійних станціях. В загальному однак це були лише інформативні вістки без коментарів. Обширна стаття у почитному і престижному „Франкфуртер Альгемайне Цайтунг“ пера її кореспондента з Тель Авіву кидає на справу Дем'янюка дещо інше світло та дає чужинському читачеві багато додумати.

Знастресаними піснями висступав у т. зв. „Пестрих вечорах“, чи монетах слова, танку і пісні. У цьому жанрі мав особливий успіх.

Як актор створював переконливі сценічні типи. Підходив до ролі дуже солідно, був вимогливий до себе, цим самим був працюючим. Був культурним актором, тож у кожній його ролі можна було відчувати чимало його власної інвенції, що є характерною рисою творчого актора; ніколи не любив переходу акторської межі (т. зв. шаржування), чим часто грішили деякі наші актори. Ролі вивчав швидко. Почував себе на сцені певно, особливо, коли мав на собі вечірній одяг чи то смокінг, чи фрак, головним чином, у музичних оперетах.

Як людина Павло Хомич Дзенцовський-Гордієнко був чесний, добросердий, скромної вдачі, інтелігентний, начитаний, мав почуття гумору та мав хист з'єднувати собі друзів. Умів забавити заподіяну йому кривду. Ніколи не забув, що один нечесний краєць поступив із Павлом: мав йому

пошити два костюми з першого класу матеріалу, що його Павло возив зі собою і пильнував цей матеріал з доволі далеко віддаленого міста до краєви, щоб узяти міру, не застав його дома, а домашні сказали, що краєць виїхав невідомо куди, мабуть у дуже важливій октаній тайнової справі та невідомо, коли повернеться. На Павлове питання, чи „майстер“ залишив матеріал, дістав відповідь: „ми нічого не знаємо“, хоча вони були при тому, як Павло його приніс.

На кільканадцять листів Павло не отримав відповідей. А Управа містечка, в якому проживав краєць, відповіла, що не знає, де він подівся. І коли неодноразово з нас було дивно, що Павло пустив це, як кажуть „плазом“, його відповіддю було: „не хочу, щоб із-за мене молода людина мала на собі пляму на ціле життя“.

X X X

Після другого „визволення“ розбрелись ми по широкому світу, пірвались наші зв'язки, про багатьох не зна-

РЕЧНИК БІЛОГО ДОМУ Леррі Спінкс сказав репортаж, що після виступу в неділю, 16-го березня, на телевізії президента Рональда Регена, в якому він звернувся до американського народу, шукаючи підтримки для урядової пропозиції виділити 100 міль. дол. допомоги для антикомуністичних повстанців в Нікарагуа, в Білій Дім зателефонували 1952 американці, які висловили підтримку Президентові. 799 американців підтримали сенатора демократа з Теннессі Джеймса Сассера, який настоював, щоб криза в Нікарагуа була ліквідована не при допомозі військової допомоги борцям за свободу, а шляхом переговорів. У своєму виступі Дж. Сассер твердив, що більшість членів Конгресу і більшість американців виступають проти військової допомоги борцям за свободу Нікарагуа.

ПОДЯКА

З Боні Всевишнього відійшов у Вічність,
дня 27-го вересня 1985 року
мій Найдорожчий і Незабутній ЧОЛОВІК

бл. п.

АНДРЕЙ БОГДАН РАТИЧ

Що дорогою складно щиро подяку Всесвітньому отцю Михайлові Кучмакові, пароху церкви св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж., за переведення похоронних обрядів і за теплі прощальні слова. Всесвітнім отцем Михайлом Білачевим і Михайлом Кушніром за духовну опіку в лікарні в часі надуги Покійного.

Моя особлива подяка диригенту хору при церкві св. Івана Хрестителя, проф. Михайлові Добосові, що на мого, хоч і пізно прохання, зумів організувати в останній хвилині хор, звеличавши ним похоронні обряди. Всім хористам за ласкаву участь і гарний спів, який Покійний так любив, щиро спасибі.

Моя сердечна подяка Рідним і Приятелям, що не жаліли часу і труду, і так численно прибули здалека і зблизья, щоб віддати останню християнську прислугу Покійному. Щиро спасибі п. Олі Муссаковській, мгр Орестові Гордицькому, проф. Михайлові Циплю і братові Покійного, Ярославові за зворушливі прощальні слова а похоронному заведенні, на цвинтарі і під час трини. Я невимовно вдячна всім, які склали пожертви на Григоріюну, Заупокійні Святі Літургії, добродійні цілі і прагненьня, як теж за усі, писемні і телефонічні вислови співчуття.

В пам'яті Покійного склали:
На ГРИГОРІЯНКУ, яку відправив о. Р. Гоневич в церкві св. Сергія і Варки в Римі: \$50.00 Фріда і Олександр Ратичі; по \$25.00 Надя і Юрія Цегельські, Дарія, Ярослав Ратичі і Дарія Пенцак; по \$20.00 Люба Савойка, Анна Тиха, Ізидор Ратич, Дарія і Юрія Ратичі, Христина і Степан Гребенські, Марія Ратич, Дарія і Юрія Пенцак, Люба і Михайл Лесюк, Слава і Остап Олесницькі; по \$10.00 Анна, Любомир і Василь Ратичі, Ірена Ярославська.

На ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ: Ірена Благітка, Олесь Благітка з родиною, Ліда і Микола Бульбін, Ліда і Володимир Гладкі, д-р Р. Кравчук, Слава і д-р Микола Крижановські, Оксана і Христина Мізь, Марія і Олег Кальби, Галія Кліма, Богдан Ключник, Ірина Ключник, Зеня Комариновська, Оля і Степан Парубчик, Стефа і Роман Цегельські, Ірена Фоді, родина Онискевичів, Ольга і Олександр Смал, д-р Люба і д-р Юрія Стефанівські, Рені і Петро Шпирки, Анна і Ярослав Ярославські.

На ВИХОВАННЯ СВЯЩЕНИКІВ: \$341.00 співпрацівники Головної Канцелярії УНСОУ: І. В. Свободи; \$100.00 Іванка і Нестор Олесницькі; \$50.00 д-р Людмила і д-р Марко Олесницькі; по \$25.00 Ірина Сигалі, д-р Микола Крижановський, Люцина і Юрія Олесницькі; \$20.00 Дануся і Орест Гордицькі.

На УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ: по \$25.00 Марія і Іван Кузюмські, Марія і Юлія Савчанки.

Через 28-й Відділ СУА в Ньюарку склали: по \$25.00 Наталія Кравчук, Надя Мандрусак; по \$20.00 Лариса Пенцак, Анна Тиха, Любо Савойка, Софія Олесницька, Лесь і Ярослав Тихач, Олена Ярославська; по \$10.00 Зеновія Воробець, Еміль і Михайло Циплю, Ольга Муссаковська, Таїсса Богданська, Ліда і Володимир Гладкі, Дарія Каранович, Дам'ян Кордуба, Марія Онискевич, Ярослав і Богдан Жеребецькі, Оксана Стеранка, Лесь і Мирон Стебельські, Н. Н. Стефан Гук, Роман Столярчук, Марія і Володимир Левницькі, Слава Олесницька, Петро Шпирка, Софія Андрушків, Ася Лисиченська, Іванка Хасуляк, Роман Липичак, Ольга і Володимир Гнатюк; разом \$400.00, які розділено по \$100.00 на церкву в Лорді, Сиротинську св. Ольги в Бразилії, Пресовий Фонд „Нашого Життя“ та фонд „Бабусі“ при СУА.

На моїх пожертвувань: \$300.00 Дарія, Ярослав Ратичі і Дарія Пенцак; по \$100.00 Іванка і Олег Ратичі, Ірена Ключник; по \$50.00 Оксана і Тарас Боднар, Галія і Ростислав Ратичі, Фріда і Олександр Ратичі, Стефа і Роман Цегельські; по \$25.00 Володимир Мелько, Оля і Ярослав Цегельські, Марія і Олег Кальби; по \$15.00 Анна, Любомир і Василь Ратичі; \$10.00 Н. Н.; разом \$800.00, з чого вислано на руки о. Мельника в Бразилії \$200.00 на будову церкви і \$200.00 на Сиротинську св. Ольги в Бразилії. Прийми в Лорді на будову церкви і \$200.00 на Комітет Оборони Української Спащини при Українському Народному Союзі.

При домовині зложили вітні: Дана Зятки, Христина Мізь з родиною, Софія Олесницька, Маруся і Роман Павлишин, Любов Колесницька і Лідія Савчак, Роман Лесюк, Дарія, Ярослав Ратичі і Дарія Пенцак і Ірина Ратич, Слава й Остап Олесницькі, Люба і Михайл Лесюк, Мирослава, Роман і Андрій Богачі.

Ред. Любові Колесницької щиро подяка за теплу згадку про Покійного в щоденнику „Свобода“.

Нехай Всевишній Господь винагородить Вас Всіх Сторонцю.

Дружина ЕВГЕНІЯ

ПОДЯКА

З приводу болісної смерті

бл. п.

ЮЛІЯНА КУШНІРА

у Рочестері, Н. Й.
на потреби Наукового Товариства ім. Шевченка
склали щодні пожертви:

Дружина Покійного Ярослава	\$250.00
донька Зореслава Каульбах	250.00
син Юрій	280.00

Крім цього під час похорону присутні склали пожертви:

по 20.00 дол. — Х. І. Гошовська, І. З. Омеїнські, О. М. Омеїнські, І. З. Ринар і Андрій Ярич;
по 10.00 дол. — Л. П. Білик, М. Р. Дмитрієв-Боднар, В. С. Зелез, М. Крижанівська, І. М. Мартиниць, І. Н. Олексин, Український Золотий Хрест, І. Федунішин, М. Холевич, І. Шмідт;
по 5.00 дол. — Т. Білик, С. Лаба, М. І. Руснак і М. Пилипець.

Разом зібрано — 1000.00 дол.

Всім жертводавцям висловлюємо щиро-сердечну подяку. Дружині Покійного Вп. Пані Ярославі, донці Зореславі і синові Юрієві, ближній та дальшій Роднін складаємо глибоке співчуття.

Хай пам'ять про Покійного Юліяна Кушніра надовго залишиться між нами.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Яр. Климовський

В СЬОМУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕВІДЖАЛУВАНОЇ СМЕРТІ нашої Незабутньої і Дорогої ДРУЖИНИ і МАМИ

бл. п.

ВІРИ ПОЛІЩУК

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 30-го березня 1986 року

в катедрі св. Володимира, 160 Захід 82-га вул., в Нью Йорку, Н. Й.

Початок Служби Божої о год. 10:30 ранку, а після Служби Божої Панахида.

Просимо згадати Покійну в цей день у своїх молитвах.

Муж — ІЛІЯРІОН

Донька — ЛАРИСА з мужем РОБЕРТОМ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок 18-го березня 1986 р., прийнявши Найсвятіші Тайни, на 83-му році життя, по короткій і важкій недугі, відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий БАТЬКО, БРАТ, ДІДО, ПРАДІДО і КУЗИН

бл. п.

ІВАН ТАРНАВСЬКИЙ

старшина 1-ої Української Дивізії, учитель і управитель шкіл на Рідних Землях.

ПАРАСТАС відправляється в п'ятницю, 21-го березня 1986 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Connell Funeral Home, 245 E. Broad St., Bethlehem, Pa.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 22-го березня 1986 р., 9:30 ранку в церкві св. Йосафета, Union Blvd. and Kenmore Ave., Bethlehem, Pa.

Тіліні Останки будуть перевезені на український католицький цвинтар св. Йосафета в Бетлемеї, Па.

Горем прибиті:

дочка — БОГДАННА з чоловіком ЄВГЕНОМ МИХАЙЛОВИМ

син: ЮРІЙ з дружиною ЛЕСЕЮ

І РОМАН

сестри: АННА і КАТЕРИНА

брат: МИХАЙЛО з родиною

внуки: ОЛЯ з чоловіком РОМАНОМ НОВАКІВСЬКИМ

БОРИС МИХАЙЛІВ

І УСТЯ ТАРНАВСЬКА

правнучка: ТАМАРА НОВАКІВСЬКА

кузинка: ОМЕЛІЯ ЦІПКА з чоловіком МИХАЙЛОМ і родиною та ближча і дальша Родина

У глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що 6-го березня 1986 р. у Гаррісон, Н. Дж. відійшов, ненадіжно, у Вічність на 75-му році життя

наш Найдорожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДО, ШВАГЕР і ВУЙКО

бл. п. д-р мед.

АДАМ ЯКИМІВ

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 10-го березня 1986 р. з церкви св. Івана Хрестителя у Ньюарку, Н. Дж. Тіло Покійного перевезено на український православний цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ЛІДА МИГОЦЬКА-ЯКИМІВ

донька — КУКА ГОЙДИШ з мужем

ВОЛОДИМИРОМ і дочкою МАГДОЮ

донька — КСЕНІЯ

та ближча і дальша Родина

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви на виховання священиків та сиротинців у Бразилії.

Дружина ЕВГЕНІЯ

Жмуток думок на могилу д-ра М. Гнатчука

І ще одного сина України поглинула чужа земля, прикриваючи його печаттю вічності. Не довелось св. п. д-рові Миколі Гнатчуку спочинати блаженним сном у рідній землі, в Західній Україні, де він народився 11-го грудня 1902 року. Морями та світами віддалена його могила від того улого блесного кутка, в селі Серафимів (північ Горішнього), де він вперше побачив світ та звідки вийшло так багато свідомих, провідних українців. Там батьки його, Іван та Олена Гнатчуки, піклувалися ним, аж поки не врядили його до школи в Коломию.

В тій столиці Гуцульщини він здав матуру в 1922 році. Після того студіював медицину в Граці (Австрія), а нострифікував у Познані. В 1931 році одружився з Орисяю Зубаль з Коломиї, де й завели домашнє огнище. Там же д-р Микола провадив лікарську практику аж до весни 1945 року.

Та так, як тисячі інших українських родин, так і Гнатчуки були примушені воевними потрясіннями шукати захисту на Заході. Св. п. Микола Гнатчук приступив до праці спершу в Інсбруку, а опісля в Зальцбурзі. В 1949 році пощастило родині виїхати до Америки

та поселитись в стейті Мішисіген. Лікар Гнатчук працював інтерністом в місті Сегінов, а відтак — резидентом лікарем у Вайандот. Нострифікував в Дітроїті, і в 1955 році одержав стейт-овий дозвіл (лайценс) для практики в стейтах Мішисіген та Огайо. Від 1958 до 1961 років практикував в місті Петербурзі, Міш., переїжджаючи звідти до Лембертвіл, де провадив приватну лікарню аж до 1981 року, коли вийшов на пенсію.

В 1981 році д-р Микола мав удар мозку, наслідком якого втратив пам'ять. Коли радина перенеслася до Воррен в 1983 році, стан його здоров'я дещо покращився, але він вже не сприймав сучасності. Нагло наставала зміна на гірше й у день 28 грудня 1985 року він помер на запалення легень.

Світлої пам'яті д-р Гнатчук був професійною людиною, але це не перешкодило йому бути солідним українським громадянином та справжнім, хоч «тихим» українським патріотом. Він підтримував кожний громадський почин морально та матеріально. Був надзвичайно жертовним: фундатор Енциклопедії Українознавства, меценат ФКУ та жер-

твонавця на різні цілі та установи. Молодь була предметом його великого зацікавлення. Тому завжди він спішив з щедрою поміччю їхнім організаціям. Не жалів теж гроша на фонд «Святої Софії», бо був ревним прихильником Патріархату. Хоч патріархальна церква Св. Покрови в місті Парма (Огайо) була віддалена на сто миль від Лембертвіл, Міш., св. п. д-р Гнатчук часто їздив туди з родиною, щоб набиратись наснаги до життя. Він був членом Українського Народного Союзу (відділу в Росфорді, Огайо) та дуже швидко УНС за його непереситий здобуток. В д-ра Гнатчука було особливе замишлення до книжки. Він мав велику та добірну українську бібліотеку. Був передплатником багатьох українських газет і журналів та таким чином був добре поінформований у поточних українських справах. Та все це не було помітним загальов із скромності св. п. М. Гнатчука. Тільки нам, які ближче знали його, та його рівнозначному талановитому та діяльному дружини Орисію, проявився дійсний характер цієї цінної людини — лікаря та його добрі діла.

Не диво, що вістка про смерть д-ра Гнатчука глибоко вразила не тільки його друзів і знайомих, але й цілу громаду, яка зразу відчула болючу втрату вартісного працівника на громадській ниві.

У вечірніх годинах, 30-го грудня, відбулася похоронна, яку відправив о. Димитрій Височанський. Прощання Покійного о. д-р Святий Сабола, ЧСВВ, д-р Павло Джуль — від Лікар-

ського Товариства, та письменника Мирослава Крука — в імені свого несприятельного мужа та інших друзів стейту Огайо.

Похоронні обряди відбулися в день 31-го грудня 1985 року, з церкви св. Йосафата у Воррен, Міш., на кладовище в Мавнт Клеменс. В церкві відправив парох о. Константин Височанський, а на кладовищі — о. Димитрій Височанський. Там прощав Покійного старший пластунок Ігор Король.

Після похорону, під час трізни в Українському Культурному Осередку, останнє прощальне слово мала відома діячка Американської України д-р Маруся Бек, яка знала д-ра Гнатчука ще з часів, коли з його дружиною Орисяю була ученицею Української дівочої гімназії в Коломиї. Між іншим, вона підчеркнула, що св. п. д-р Гнатчук залишав по собі гідних нащадків: двох синів — Тараса і Всеволода. Старший син Тарас — доктор психології, батько Лариси і Маркіяна; молодший, Всеволод — механічний інженер, батько Микола і Оксана. Останній особливо відзначився як виховник пластової молоді, для якої, враз зі своєю дружиною Христєю, віддано працює.

Д-ра Гнатчука не стало між живими, проте, суть його життя продовжуватиметься. Його осиротіла дружина Орися, хоч охоплена печаллю свого горя, поставила доложити всіх зусиль, щоб «девіз життя св. п. Миколи став провідною ниткою у житті цілого роду Гнатчуків».

I. Бек

Потопельниця...

(Закінчення зі стор. 2)

Павлина А. забігала по хаті та біля Марії. Здивування, жаль, сотні питань перескакували здоровим думкам, у цій незвичній ситуації. Втішлася Марією, як рідною. Поховала недавно свою маму, що померла з тут і жалю за двома найменшими, та за батьком, що вже п'ятий рік відсиджував у Рівному «свою провинку».

Марія сиділа непорушно у старому фотелі і пробувала думати. В голові дзвонило, клекотіло. Думки збивалися разом, і розстрібувалися, пропадали і вона не в силі була зв'язати їх до купи. Вона вже знала багато дечого з подій, що сталися після їхнього вивозу. І маленька Маріоса, що метеликом прибігала шоранку до бабусі, не живе вже... Марія силувалася викресати в уяві молоденьку Миросю як розвідницю Української Повстанської Армії.

— На їхню крику-бункер навів ворога зрадник-повстанець, хлосець наречений Миросі — Сень Дж. Миросю не вийшла з бункеру і не дала себе взяти живою в руки. Розірваний бункер з нагромадженими гранатами похоронив навіки Миросине прекрасне, молоденке тіло. Івась — син впаде недалеко. Любо, де ж може живе ще в чужому світі, може хоч його Бог зберіг. Зоса, мама Миросі, засуджена на 10 років заслання, Ксеня, правдоподібно, переховується десь тут, у Львові. Її чоловіка теж забрали до війська і пропав, хто зна де.

— Іже, Маріє, набирайте сил! — припрошувала Павлина. Не журіться і не бійтеся! Ніхто вас тут не буде шукати. Кому ви вже потрібні? Ось ця бічна, маленька кімнаточка буде вашою, та й будемо жити разом, доки Бог дозволить!

Марія не журилася. Вона знала, що вона вже нікому нашісто не потрібна. Вона тільки боялася, що не дадуть їй умерти тут, на цій землі, за яку потратили життя стільки дорогих їй осіб.

Боялася, страшенно боялася, що заберуть її і повезуть знову у ці чужі пустирі. «Хоч би відвезли там, де закопали Федора. А як не там? Що тоді? Ні, ні! — Вона не дасться! Вона щось мусить скоріше придумати!»

А через декілька днів Марія прощала Павлину. — Піді, та хоч подивлюся на Зашків! — сказала спокійно, навіть якесь ніби задоволення заясніло на вихуділому обличчі.

— Може поїхати з вами, Маріє? Або може хоч відправити вас до потягу? — Ні, ні! Не треба, я сама піді! Потягом не поїду. Вже досить наїздилися ними. Піді на Жовківську дорогу, а там хтось підбере на воза. Не журіться, Павлино!

— Вийміть дещо перекусити на дорогу! — Впихала Павлина Марію в руки завінений в платок клуночок. Павлина проводила Марію до Жовківської Рогачки.

— А повертайтеся скоріш! Будемо викидати вас! Хай Бог провадить щасливо!

Пішла знайомим, битим, білим гостинцем. Минали її пішоходи, минали підводи-вози. Дехто хотів підібрати на воза. Не хотіла, дякувала, боялася, що хтось може впізнати.

Не спішила. Присіла, відпочивала, насуваючи туго хустку на обличчя. Розраховувала прийти під вечір. «Увечері відшукає Стефу і ніхто не заперимітить. Розшукає, привітає, пригрозить до серця... розпитає, чи Зоса не дала чути про себе... Розкаже про своє і... попросить. Скаже, що мусить вертатися до Львова сама і потягом, щоб не настоювали залишитися навіть на один день, або не хотіли супроводжати. Вона вже знає, що зробить... Присяде денечку поблизу ріки, або десь біля своєї хати, а як все село засне... ніхто не буде турбувати її.

Медсестра торкнула Марію; спить, чи може... Марія лежала непорушно. Кінчала передумувати всі події свого довгого життя. Пройшла все — не було перед нею вже нічого... порожнеча, прірва.

— Господи! І Ти мене відкинув! Куди ж мене тепер направляти? Остання, болюча скарга витискала з-під закритих повік Марії грубі сльози, що спливали по змарнілому, дрібному обличчі.

Вона вже давно перестала плакати. Дорешти виплакала свої сльози, це там... і всмокотала їх сибірська тайга. І більш вже не плакала, не було сліз...

А тепер Марія, не відкриваючи очей — плакала, плакала... Подушка по обох боках лиця була мокра, а сльози не переставали лити...

У кімнаті царила мертва тиша. Люди похилили голови. Посумніли, мов би вислухали Марію довгу-довгу та й німу казку...

ТИСЯЧІ ПРАЦІВНИКІВ публічного транспорту у Філадельфії пішли на страйк, домагаючись збільшення зарплатної плати та кращих пенсій. Автобуси, трамваї та підземки у Філадельфії не їздили, що змусило біля 440,000 людей, які регулярно їздять поїздами і автобусами шукати інших засобів транспорту. Контракт працівників транспорту скінчився в п'ятницю, 14-го березня.

Увага! Увага!
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
приймає негайно на різні околиці Америки і Канади

ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

Постійна праця. Запевнена платня. Соціальне, життєве забезпечення. Пенсійний фонд. Вакації. Досвід продажу життєвого забезпечення побажаний. Інших переважок багато. Скористайте з цієї нагоди без ніяких зобов'язань.

ЗГОЛОШУЙТЕСЯ ЛИСТОВО або ТЕЛЕФОНІЧНО:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
P.O. Box 17A — 30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303
Тел.: (201) 451-2200.

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ
- власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

**акцидентова
грамота
УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО
СОЮЗУ**

Тел.: (201) 372-0468

ROSE-HILL MONUMENTS

184 UNION AVENUE IRVINGTON, N.J. 07111

S. ZELINSKY — ПИЛИП ЧУЙ

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО НАДГРОБНИКІВ. СТАВЛЯЄМО ПАМ'ЯТНИКИ НА ВСІХ ЦВИНТАРЯХ І НА СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, НЮ ДЖЕРЗІ І СВ. ДУХА В ГЕМПТОНБУРГУ, НЮ ЙОРК.

Granite ■ Marble ■ Bronze

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТОМА ГУСАК, член УНС Відд. 55-го ім. св. Миколая в Карпіс-Бей, Мд., помер 26-го липня 1985 року на 77-му році життя. Нар. 1908 року в Західній Україні. Членом УНС став 1926 року. Залишив у смутку сестру Марію та знайомих. Похорон відбувся 30-го липня 1985 року на цвинтарі св. Хреста в Балтиморі, Мд.
Вічна йому Пам'ять!

Секретар.

МАРІЯ МОРОЗОВИЧ, член УНС Відд. 334-го ім. Івана Франка в Клівленді, Огайо., померла 12-го серпня 1985 року на 90-му році життя. Нар. 1895 року в Білжих, Україна. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку дочку і Стефанію і двох онуків. Похорон відбувся 15-го серпня 1985 року на цвинтарі Бруклін Гайтс в Клівленді, Огайо.
Вічна їй Пам'ять!

Стефанія Бохонок, секр.

КАТЕРИНА БАРОН, ЧЛЕН УНС Відд. 171-го ім. Л. Українки в Джерзі Сіті, Н.Дж., померла 4-го вересня 1985 року на 91-му році життя. Нар. 1894 року в селі Заліски, повіт Бібрка, Україна. Членом УНС стала в 1936 році. Залишила у смутку чотирьох синів — Петра, Павла, Теодора і Івана; три доньки Анну Ліхтенбергер, Ліліану Ла Бруна, Гелен Мілліген, 20 онуків, 34 правнуки, трос пра-правнуки. Похорон відбувся 7-го вересня 1985 року на цвинтарі Дж. Вашингтон Меморіал Парк в Парамус, Н.Дж.
Вічна їй Пам'ять!

С. Расн, секр.

ВОЛОДИМИР БАРАН, член УНС Відд. 374-го ім. М. Грушевського в Бостоні, Масс., помер 30-го вересня 1985 року на 72-му році життя. Нар. 1913 року в Перемішлі, Україна. Членом УНС став 1977 року. Залишив у смутку дружину Катерину; синів — Миколу, Левка з дружиною і онуків. Похорон відбувся 3-го жовтня 1985 року на цвинтарі св. Йосафата у Вест Роксбурі, Масс.
Вічна йому Пам'ять!

В. Гетьманський, секр.

ОЛЕКСАНДРА КОСТЮК, член УНС Відд. 345-го ім. Б. Хмельницького в Мінеаполісі, Мінн., померла 2-го вересня 1985 року на 86-му році життя. Нар. 14-го березня 1899 року в Україні. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку дочку Оксану Бринь, онуків та правнука і родину в Україні. Похорон відбувся 9-го вересня 1985 року на цвинтарі Сансет Меморіал Парк в Мінеаполісі, Мінн.
Вічна їй Пам'ять!

Секретар

КАРЛО ДУБАК, член УНС Відд. 104-го ім. св. Миколая в Перт Амбю, Н.Дж., помер 1-го жовтня 1985 року на 62-му році життя. Нар. 16-го вересня 1923 року в Перт Амбю. Членом УНС став 1942 року. Залишив у смутку брата Михайла. Похорон відбувся 4-го жовтня 1985 року на цвинтарі св. Духа у Форде, Н.Дж.
Вічна йому Пам'ять!

В. Матковський, секр.

ВОЛОДИМИР КУКУРБА, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітроїті, Міш., помер 24-го вересня 1985 року на 64-му році життя. Нар. 27-го березня 1921 року в Коломиї, Україна. Членом УНС став 1976 року. Залишив у смутку дружину Катерину, доньку Ольгу, синів Ігоря і Олега і двох онуків. Похорон відбувся 28-го вересня 1985 року на цвинтарі Реслтон Меморіал Гарденс в Порт Шарлотт, Фл.
Вічна йому Пам'ять!

С. Федик, секр.

ІРЕНА ТІАСКА, член УНС Відд. 320-го ім. Пресвятої Тройи, в Балтиморі, Мд., померла 29-го серпня 1985 року на 48-му році життя. Нар. 1937 року у Львові, Україна. Членом УНС стала 1965 року. Залишила у смутку мужа Миколу, дітей — Ренату, Миколу і Христю, і брата Олександра. Похорон відбувся 31-го серпня 1985 року в Українському Національному Пам'ятнику-Мавзолею у Вашингтоні.
Вічна їй Пам'ять!

І. Малко, секр.

ОСИП ПРОКОПИШИН, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., помер 5-го вересня 1985 року на 85-му році життя. Нар. 1900 року в Підгайцях, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку Гриньку Іванівну, Степана і Гелігу Шербія та численну родину та приятелів в Україні, Америці і Канаді. Похорон відбувся 9-го вересня 1985 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.
Вічна йому Пам'ять!

В. Семків, секр.

МИХАЙЛО СИЧ, член УНС Відд. 336-го ім. «Січ» в Клівленді, Огайо, помер 15-го серпня 1985 року на 66-му році життя. Нар. 1918 року в Клівленді. Залишив у смутку дружину Софію, дочку Сузану і сина Михайла. Похорон відбувся 17-го серпня 1985 року на цвинтарі Норріст в Менторі, Огайо.
Вічна йому Пам'ять!

Секретар

ARKA Company
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009
ВСІ НАЙНОВІШІ КНИЖКОВИДАННЯ одержите в АРКІ.

SURMA
11 East 7th Street New York, NY 10003

Видає газет, журналів, книжок висилають до Сурми на продаж. Я маю обов'язок з ними розсипатися. Кажу до дочок Славі, що робити з непероданими, більше коштує відсипки, як був профіт. Справді каже, як хочете, щоб українські видавництва існували, підтримуйте їх. От такі діти мовно нині.

РОЗШУКИ

ПОШУКУЮ
ТЕОДОРА КОЗАКА зі с. Вахули, Миколи ЧИПАКА зі с. Батого, Яворівського пов., Україна.
Stefan Zeleniuch
3429 Heathstone
Parma, Ohio 44134

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

Richard H. Burnadz
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

FUNERAL HOME
371 Lakeview Avenue
CLIFTON, N.J.
Phone: (201) 772-1880
Funeral Director
Chapels available throughout the Metropolitan Area.

ГРОМАДЯНИ! Негайно зверніться до місцевого секретаря чи організатора УНС-у, або пишть прямо до Головної Канцелярії УНС-у в Джерзі Сіті за інформаціями про Союзове забезпечення. Пам'ятайте про народну приповідку: **БЕРЕЖЕНОГО ГОСПОДЬ БЕРЕЖЕ!**

ТУРИСТИЧНА АГЕНЦІЯ КОВБАСНЮК
26-РІЧНИЙ ДОСВІД ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ
ТА ІНШІ КРАЇ СХІДНОЇ ЄВРОПИ

ВІДВІДАЙТЕ УКРАЇНУ В 1986 РОЦІ
*Львів 6 або 7 днів на відмічених турах

DATE	TITLE	DAYS	PRICE	AGENCY	ITINERARY
APR. 29	★ HANILKA	10 Days	\$1,195 K.L.M.	Budapest, Lviv, Budapest-in transit (Ukrainian Easter in Lviv)	
APR. 29	★ VESNA	12 Days	\$1,335 K.L.M.	Budapest, Lviv, Kiev, Kaniv (Ukrainian Easter in Lviv)	
MAY 12	★ RUTA I	17 Days	\$1,545 Lufthansa	Budapest-in transit, Lviv, Kiev Kaniv, Ternopil, Budapest	
MAY 26	RUSALKA	17 Days	\$1,725 K.L.M.	Moscow, Lviv, Yalta, Kiev Kaniv, Leningrad	
MAY 28	SLOVIANKA	19 Days	\$2,197 Lufthansa	Prague, Karlstein, Kosice, Svidnik Uzhorod, Lviv, Leningrad Petrodvorets, Pavlovsk, Moscow	
JUNE 10	MARICHKA I	15 Days	\$1,485 Swissair	Budapest, Lviv, Ternopil, Budapest	
JUNE 19	TREMBITA	16 Days	\$1,650 Swissair	Kiev, Chernivtsi, Lviv Budapest	
JUNE 28	HOPAK	23 Days	\$2,070 Lufthansa	Prague, Uzhorod, Lviv, Yalta Zaporizhia, Kharkiv, Poltava Kiev, Kaniv	
JULY 7	★ RUTA II	17 Days	\$1,640 Lufthansa	Budapest-in transit, Lviv, Kiev Kaniv, Ternopil, Budapest	
JULY 15	CHAIKA	17 Days	\$1,995 Lufthansa	Budapest, Lviv, Kiev, Kaniv Dubrovnik - Deluxe Resort	
JULY 21	YAVIR	17 Days	\$1,935 Swissair	Moscow, Lviv, Odessa, Kiev Vienna, Vienna Woods	
JULY 24	★ OREL	15 Days	\$1,578 Swissair	Budapest, Ternopil, Lviv Warsaw	
AUG. 5	ZIRKA	19 Days	\$1,950 Finnair	Moscow, Lviv, Sochi, Kiev, Kaniv Leningrad, Petrodvorets	
AUG. 12	MARICHKA II	14 Days	\$1,450 Swissair	Budapest, Lviv, Ternopil Budapest-in transit	
AUG. 15	ARKAN	19 Days	\$2,052 Lufthansa	Leningrad, Petrodvorets, Lviv Uzhorod, Vienna, Graz, Grossglockner Innsbruck, Salzburg-Mattsee	
SEPT. 16	★ MINI-TOUR	13 Days	\$1,395 Lufthansa	Budapest, Lviv, Kiev, Kaniv	
OCT. 1	★ OSIN	15 Days	\$1,392 K.L.M.	Moscow, Lviv, Ternopil, Moscow	

ITINERARIES AND PRICES SUBJECT TO CHANGE WITHOUT PRIOR NOTICE

ЧИСЛО МІСЬ НА ТУРАХ ОБМЕЖЕНЕ. ДЛЯ ДАЛЬШИХ ПОДРОБИЦЬ, ПРОШУ ВИПОВНИТИ І ПІСЛАТИ КУПОН ДО ПРОВІДНОЇ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ АГЕНЦІЇ ЗАСНОВАНОЇ У 1920 РОЦІ

KOBASNIUK TRAVEL INC.
157 SECOND AVENUE, NEW YORK, NY 10003-5793
(212) 254-8779
Vera Kowbasniuk-Shumeyko, President

TO: KOBASNIUK TRAVEL INC., 157 Second Avenue, New York, New York 10003

I am interested in the following 1986 Tour _____ departing USA on _____

No. persons _____, please send me detailed information.

NAME: _____

ADDRESS: _____ Street _____ City _____ State _____ Zip Code _____

Area Code: _____ Tel. No. _____

SV